

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, EELA
Tekijät	Susanna Kangas ¹ , Tapani Lyytikäinen ¹ , Jukka Peltola ² , Jukka Ranta ¹ & Riitta Maijala ¹ ¹ EELA Risk assessment, ² MTT Economic research
Julkaisun nimi:	Broilereiden salmonellavalvontaohjelman taloudelliset vaikutukset Suomessa
Tiivistelmä	Suomen kansallinen salmonellavalvontaohjelma asettaa broilereiden salmonellaseurannalle tiukemmat vaatimukset kuin mitä EU-direktiivissä 92/117/EY eli nk. zoonosidirektiivissä EU:n jäsenmailta on edellytetty. Tämä minimivaatimusten ylittäminen aiheuttaa lisäkustannuksia suomalaiselle broilertuotantoketjulle. Lisäksi alkutuotannossa ja elintarviketeollisuudessa toteutetaan virallisen näytteenotto-ohjelman lisäksi elinkeinon omavalvontana näytteenottoa kaikilla tuotannon tasoilla, mikä osaltaan vähentää <i>Salmonellan</i> esiintymistä elintarvikkeissa. Valvontaohjelman tavoitteena on ennaltaehkäistä ihmisten sairastapauksia ja siten säästää yhteiskunnan terveydenhuollon kuluja. Tässä työssä on arvioitu broilereiden salmonellavalvontaohjelmaan sijoitettavien vuotuisten kustannusten ja siitä saatavien hyötyjen suhdetta. Broilerketjun salmonellavalvonnan ja ihmisten sairastapausten aiheuttamat kustannukset laskettiin vuoden 2000 tietojen perusteella. Tätä ns. nykytilaa verrattiin tilanteeseen, jossa broilereita testattaisiin vain zoonosidirektiivin edellyttämällä tavalla. Kansallisen valvontaohjelman (sisältäen siis myös zoonosidirektiivin mukaisen näytteenoton) kustannukset vuonna 2000 olivat 991 870 € (5 897 393 mk, mediaani). Pelkän zoonosidirektiivin mukaisen valvonnan kulut olisivat olleet 84 196 € (500 607 mk, mediaani). Salmonellavalvontaohjelman kulut vuonna 2000 olivat 0.02 €/kg (0.10 mk/kg) tuotettua lihakiloa kohti. Alkutuotannon osuus kansallisen salmonellavalvontaohjelman kustannuksista nykyisellä <i>Salmonellan</i> esiintymistasolla on n. 38 %, elintarviketeollisuuden osuus on n. 60 % ja valtion osuus n. 2 %. Elintarviketeollisuudelle koituvista kustannuksista merkittävin osa muodostuu salmonellapositiivisten teuraserien lihan varastoinnista ja kuumakäsittelystä. Elinkeinoon vapaaehtoisesta näytteenoton kustannukset alkutuotannossa ja elintarviketeollisuudessa ovat suuruudeltaan n. 8 % valvontaohjelman kokonaiskustannuksiin verrattuna ja 26 % kansallisen valvontaohjelman näytteenoton kokonaiskustannuksiin verrattuna. Kansallisen salmonellavalvontaohjelman kustannus-hyötysuhteen, verrattuna pelkkään zoonosidirektiivin mukaiseen valvontaan, todettiin riippuvan suurimmaksi osaksi tuotteiden takaisinvedon ja kuolemantapausten kustannuksista ja määristä. Yksikin vältetty kuolemantapaus tekee arvion mukaan kansallisen salmonellavalvontaohjelman kannattavaksi nykyisellä <i>Salmonellan</i> esiintymistasolla eläimissä.

KUVAILULEHTI

Verrattuna tilanteeseen, jossa olisi pakollista ainoastaan zoonosidirektiivin mukainen valvonta, kansallisen valvontaohjelman kustannus-hyötysuhteen laskettiin olevan 0.59 ilman tuotteiden takaisinvedoja ja kuolemantapauksia. Kun tuotteiden takaisinvedot ja kuolemantapaukset sisällytettiin laskelmaan, kustannushyötysuhteeksi saatiin 4.40 (mediaani). Tämä tarkoittaa sitä, että ohjelmaan sijoitettu euro tuottaa takaisin todennäköisemmin 4.40 euroa. Valvontaohjelman 'voittosuhteen' laskettiin olevan 39.155:1. Sen sijaan ilman takaisinvetojen ja kuolemantapauksien huomioimista voittosuhte olisi 0.854:1 Voittosuhteessa yhtä pienemmät luvut kuvaavat tappiota per sijoitettu pääoma ja yhtä suuremmat luvut vastaavasti voittoa. Etäisyys luvusta 1 taas kuvaa voiton tai tappion suuruutta.

Elinkeinon voidaan katsoa hyötyvän valvontaohjelman myötä tuotteiden paremmasta imagosta kansallisen valvontaohjelman ansiosta. Broilerin lihan aiheuttamat ihmisten kuolemantapaukset ja mahdolliset tuotteiden takaisinvedot vaikuttaisivat mitä luultavimmin kuluttajan valintoihin voimakkaasti.

Tutkimus toteutettiin yhteistyössä EELAn ja Maa – ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) Taloustutkimuksen kanssa. Projektin rahoittajia olivat Maaseudun kehittämisrahasto MAKERA ja EELA.

Avainsanat:	<i>Salmonella</i> , broiler, broileri, salmonellavalvonta, valvonta, talous, valvontaohjelma	
Julkaisusarjan nimi ja numero	EELAn julkaisusarja 02/2003	ISSN 1458-6878
Sivuja	68	
Kieli	Englanti	
Luottamuksellisuus	Julkinen	
Hinta	—	
Julkaisun myynti/jakaja	Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, EELA, puh. (09) 3931 820, faksi (09) 3931 740, tiedotus@eela.fi, www.eela.fi	
Painopaikka ja -aika	F.G. Lönnberg 2003	
Muut tiedot		